

Roll No.

Total No. of Pages : 4+1

Total No. of Questions : 4

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 824

साहित्यम्
चतुर्थ-प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

1. उचितं विकल्पं चिनुत -

10×2=20

(i) काव्यमीमांसायां विभागाः सन्ति -

(अ) 12

(ब) 14

(स) 16

(द) 18

(ii) "दीपशिखा" इति कथ्यते -

(अ) भासः

(ब) बाणः

(स) श्रीहर्षः

(द) कालिदासः

(iii) "कविरहस्यम्" इति प्रथमाधिकरणस्य निर्माता अस्ति -

(अ) इन्द्रः

(ब) यमः

(स) भरतः

(द) नन्दिकेश्वरः

(iv) राजशेखरस्य कुलम् अस्ति -

(अ) ब्राह्मणकुलम्

(ब) यायावरकुलम्

(स) क्षत्रियकुलम्

(द) ऋषिकुलम्

(v) राजशेखरानुसारं वाङ्मयं कतिविधम् ?

(अ) द्विविधम्

(ब) त्रिविधम्

(स) चतुर्विधम्

(द) पञ्चविधम्

(vi) वेदाङ्गानि भवन्ति -

(अ) पञ्च

(ब) षड्

(स) सप्त

(द) अष्ट

(vii) इतिहासोऽपि भेदः अस्ति -

(अ) वेदस्य

(ब) साहित्यस्य

(स) पुराणस्य

(द) काव्यस्य

(viii) कति विद्याः ?

(अ) 16

(ब) 18

(स) 20

(द) 22

(ix) काव्यपुरुषस्य मुखम् अस्ति --

(अ) छन्दः

(ब) कल्पः

(स) संस्कृतम्

(द) अपभ्रंशः

(x) आदिकवि अस्ति --

(अ) भासः

(ब) कालिदासः

(स) व्यासः

(द) वाल्मीकिः

2. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः (केचन दश प्रश्नाः समाधेयाः) --

10×3=30

(i) शास्त्रप्रकारस्वरूपं वर्णयत।

(ii) उपवेदानां नामानि लेख्यानि।

(iii) वार्ताशास्त्रे केषां संग्रहणं भवति ?

(iv) तर्के कतिविधाः कथाः भवन्ति ?

(v) वृत्तिस्वरूपं लिखत।

(vi) बुद्धिमतः शिष्यस्य लक्षणं किम् ?

(vii) व्युत्पत्तिस्वरूपं वर्णयत।

(viii) कवेः दश अवस्थानां नामानि लेख्यानि।

- (ix) कः हृदयकविः ?
- (x) महाकविः कः कथ्यते ?
- (xi) कः कल्पः ?
- (xii) मीमांसायाः लक्षणं किम् ?
- (xiii) विद्यानां मुख्यं फलं किम् ?

3. दीर्घउत्तरीयाः प्रश्नाः (केचन त्रयः समाधेयाः) -

3×10=30

- (i) प्रतिभायाः स्वरूपं महत्त्वं च स्पष्टयत।
- (ii) संस्कृतसाहित्यस्य महाकाव्यपरम्परामाश्रित्य लघु निबन्धो लेख्यः।
- (iii) विधाः कति ? तासां स्वरूपं वर्णयत।
- (iv) अर्थकवेः उदाहरणं विलिख्य विमर्शोऽपि विधेयः।
- (v) राजशेखरस्य कृतित्वं व्यक्तित्वं च लेखनीयम्।

4. कयोश्चित् द्वयोः श्लोकयोः संस्कृतेन व्याख्या कार्या -

2×10=20

(अ) सारस्वतं किमपि तत्सुमहारहस्यं

यद्गोचरे च विदुषां निपुणैकसेव्यम्।

तत् सिद्धये परमयं परमोऽभ्युपायो

येच्चेतसो विदितवेद्यविधेः समाधिः॥

1+1

: 4

(ब) द्वा सुपर्णा सयुजा सखाया समानं वृक्षं परिषस्वजाते।

तयोरन्यः पिप्पलं स्वाद्वत्ति अनश्नन्नन्यो अभिचाकरोति ॥

(स) मा निषाद । प्रतिष्ठां त्वमगमः शाश्वतीः समाः।

यत्क्रौञ्च मिथुनादेकमवधीः काममोहितम् ॥

00

—

20

3.